

Évközi 17. vasárnap

Ter 18,20-32

„Valóban el akarod pusztítani az igazakat is a gonoszokkal?”

Ezért az Úr így szólt: „Szodoma és Gomorra miatt tetéződött a panasz, és bűnük nagyon súlyos. Lemegyek hát és megnézem, hogy mindenki úgy viselkedett-e vagy sem, ahogy az ellenük szóló panasz szava felhatolt hozzám, tudni akarom.” A férfiak Szodoma felé indultak, de Ábrahám megállt az Úr előtt. Azután Ábrahám közelebb lépett és megszólalt: „Valóban el akarod pusztítani az igazakat is a gonoszokkal? Talán ötven igaz is akad a városban. Igazán a vesztüket akarod, nem kegyelmezel meg inkább a helységnek az ötven igazért, aki ott lakik? Távol legyen tőlem, hogy az igazakat megöld a gonoszokkal együtt, s így egyenlő legyen a sorsuk az igazaknak meg a gonoszoknak. Távol legyen ez tőled. Az egész föld bírása nem járna el igazságosan.” Az Úr így válaszolt: „Ha ötven igazat találok Szodoma városában, értük megkegyelmezek az egész helységnek.” Ábrahám folytatta és így szólt: „Vettem magamnak a bátorságot, hogy beszéljek Urammal, pedig csak por és hamu vagyok. Lehet, hogy öt még hiányzik az ötven igazhoz. Az öt miatt elpusztítod az egész várost?” Így válaszolt: „Nem pusztítom el, ha csak negyvenöt igazat találok benne.” Erre ő folytatta beszédét: „De lehet, hogy csak negyven van.” Ezt felelte: „Negyven miatt sem fogom megtenni.” Ő újra szólt: „Ne haragudj, Uram, ha beszélek, de lehet, hogy csak harmincan lesznek.” Ezt válaszolta: „Ha harmincat találok, hát nem teszem meg.” Aztán újra szólt: „Nos, ha már egyszer bátorkodtam Urammal beszélni: lehet, hogy csak húszat találsz.” Így felelt: „Húsz miatt sem pusztítom el.” Ő folytatta: „Ne haragudj rám, Uram, ha még egyszer szólok: lehet, hogy csak tízen vannak.” Ezt válaszolta: „Tíz miatt sem pusztítom el.” Ezután Isten eltávozott, miután befejezte beszédét Ábrahámmal. Ábrahám pedig hazament.

A történet egyrészt elvezet bennünket az ókori Kelet eltérő szexuális szokásaiba, másrészt eredetmondának tekinthető, de leginkább arra a kérdésre akar választ adni, hogy vajon amikor az Isten büntet, a pusztítás áldozatául esnek-e az igazak is a gonoszok büntetése miatt.

Szodoma az öt város egyike, amelynek királya Birsá, tovább az a terület tartozott ide, ahol Lót legeltetett egészen a városig. Az Ószövetségben Szodoma és Gomorra lakóinak gonoszsága közmondásos volt (13,13; MTörv 32,32; Jer 23,14; Ez 16,48-50), sőt ezt a hagyományt

még az Újszövetség is átvette. Jézus igehirdetésében is megjelenik (Mt 10,15.11,23; Lk 10,12) és a levélirodalomban is találkozhatunk ezzel a negatív morális tartalmat jelölő helységnévvel (2Pét 2,6–8; Jud 7). A bibliai történet szerint a szodomaiak homoszexuálisak, és arra akarják kényszeríteni a vándorokat is. Egyedül Lót és családja különbözik tőlük. A későbbi bibliai hagyományban viszont már nem ezt a sajátosságot említik velük kapcsolatban, hanem általános értelemben gőgösnek, önteltnek, elbizakodottnak és telhetetlennek nevezik őket.

Ennek ellenére a „szodómia” a Bibliában a homoszexuális bűnének megnevezésévé válik, és így beszél róla MTörv 29; Iz 1,3; Jer 23,14.50; Ám 4,11; Szof 2,9; Mt 11,23; Lk 17,28; 2Kor 12,21; Róm 13,13; Ef 4,19; 2Pt 2,18. Az antikvitásban a zsidók elítélték, Josephus Flavius szintén, a muszlim társadalomban is üldözendőnek tartják. Jusztenián császár (538-ban) üldözendő véteknek deklarálta a törvénykönyvében, de már a korábbi római törvény a Lex Iulia is elítélte. Nagy Károly törvényei halállal büntették. A katar eretnekeket is megvádolták szodómiával.

Feltehetően a Holt-tenger déli részén található két város földrengés következtében lesüllyedt a tengerbe. A népi hagyomány úgy értelmezte, hogy sajátos bűnük miatt kellett pusztulniuk. Isten büntető ítélete felhatalmazta a későbbi korok emberit, hogy ezt a magatartást keményen büntessék.

A történet azonban viszonylag keveset foglalkozik ezzel, hiszen a központi gondolat, hogy vajon Isten azokat is bünteti-e, akik nem vétkeztek. Ábrahám véleménye szerint Isten büntetésébe ez a generális büntetés néhány tucat ártatlan áldozattal belefér az isteni megtorlásba. Úgy véli azonban, az irgalom miatt érdemes csökkenteni ezt a számot. Az alkudozás közben az derül ki, hogy Isten sokkal irgalmasabb, mint azt Ábrahám gondolta volna. Az igazak miatt ugyanis a bűnösöknek is kegyelmez. Végül tíz igaz miatt is megkegyelmezett volna Isten az egész városnak, de ennyien sem voltak. Ezt követően viszont Lót családját kimentí, és egyetlen igazat sem hagy pusztulni a bűnösökkel. A színes történet egyetlen igazi központi mondandója, hogy Isten senkit sem büntet ártatlanul mások gonoszsága miatt, hanem megmenti az igazakat.

Az ártatlanok szenvedésének magyarázata mindig nagy kihívás a hívők számára, és sok hitetlen úgy véli, ez jogosítja fel őt, hogy szembe forduljon Istennel. A rossz jelenléte a világban az egyik legnagyobb probléma, eredetének magyarázatával a filozófia régóta kísérletezik. A keresztény teológia sem tudta megoldani ezt a kérdést, mindössze annyit hangoztat, Isten nem oka a rossznak és természetétől egészen távol áll a gonoszság. Nem pusztítja el az igazakat, sőt Jézus Krisztus a bűnösök megmentéséért adta életét.